

Academic Administration Problems in Small Schools under the Office of Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

Prapapan Huangsub^{1*} Panida Nueangpanom² Neti Chaleowares³

1 Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

2 Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

3 Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

** Corresponding Author E-mail: annengedu@gmail.com*

Abstract

This research aimed to study (1) to investigate the problems of academic administration in small schools under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 1, and (2) to compare these problems classified by school position, educational level, and years of experience in the position. The sample group consisted of 403 school administrators and teachers selected through stratified random sampling. A questionnaire with a reliability coefficient of 0.95 was employed as the research instrument. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, t-tests, and one-way ANOVA. The research results were found as follows: (1) the problems of academic administration in small schools under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 1, both overall and in each aspect, were found to be at a high level; and (2) the comparison of problems classified by school position, educational level, and years of experience in the position showed no statistically significant differences in the overall results.

Keywords: Academic Administration, Small Schools, School Administrators

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ประภาพรณีย์ ห้วงทรัพย์^{1*} ปนิตา เนื่องพะยอม² เนติ เฉลยวาเรศ³

1 คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2 คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

3 คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

* Corresponding Author E-mail: annengedu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 403 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นภารกิจสำคัญของรัฐที่มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ที่กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเจริญของบุคคลและสังคม โดยส่งเสริมให้บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ในศตวรรษที่ 21 การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สัมมา รธนิตย, 2560; มานพ พันธุ์พานิชย์, 2563; อภิภูรัตน์ สุนทรพรพันธุ์, 2564) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถานศึกษาจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

ยังคงประสบปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดว่า โรงเรียนขนาดเล็กหมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน (อักรนัย ขวัญอยู่, 2558) ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีโรงเรียนขนาดเล็กมากถึง 14,996 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51.16 ของโรงเรียนทั้งหมดในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีโรงเรียนทั้งหมด 144 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 93 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 64.58 ของโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, 2566) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและเปรียบเทียบตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสิทธิภาพทำงานของบุคลากรทางการศึกษา อันจะเป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษาและประสิทธิภาพทำงานในตำแหน่ง

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

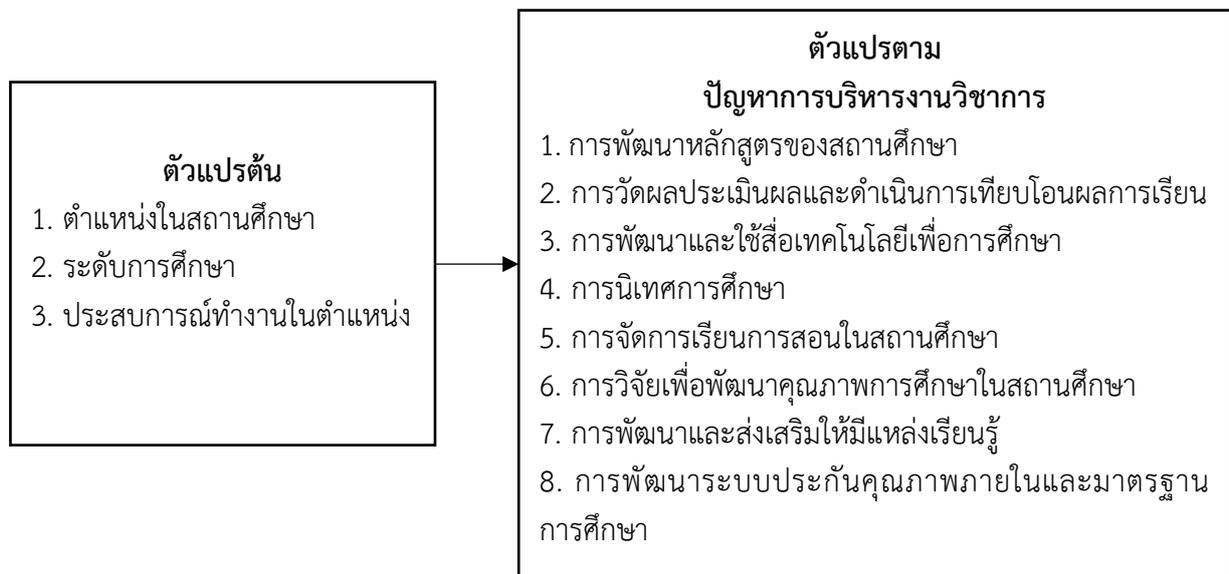
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) จันทราณี สงวนนาม (2553) จิตติมา วรรณศรี (2557) ปภาวดี โพธิ์งาม (2559) อภิชา พุ่มพวง (2559) อักรวิชัย เชิญทอง (2564) มาเป็นกรอบแนวคิด ทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการนิเทศ การศึกษา 5) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 7) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 7) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากร การพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และชุมชน การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และการสร้างระบบนิเวศที่เข้มแข็ง ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ตามมาตรฐานการศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) จันทรานี สงวนนาม (2553) จิติมา วรรณศรี (2557) ปภาวดี โพธิ์งาม (2559) อภิชา พุ่มพวง (2559) อัครวิชช์ เชิญทอง (2564) มาเป็นกรอบแนวคิด ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบมุ่งศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 93 แห่ง รวม 628 คน (ผู้บริหาร 93 คน และครู 535 คน) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2566)
2. กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 403 คน ถูกกำหนดขนาดโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ด้วยสัดส่วนผู้บริหารต่อครูเป็น 30:70

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ของผู้บริหาร และครู ได้แก่ ตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1961) ดังนี้

คะแนนระดับ 5 หมายถึง มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมากที่สุด

คะแนนระดับ 4 หมายถึง มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมาก

คะแนนระดับ 3 หมายถึง มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปานกลาง

คะแนนระดับ 2 หมายถึง มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับน้อย

คะแนนระดับ 1 หมายถึง มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .67-1.00 และ 2) ทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นั้น

2. หลังจากได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และแนบหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีแล้ว ผู้วิจัยได้จัดส่งเอกสารไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 403 คน ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (google form)

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ และตำแหน่ง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และเมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษาโดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับและอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.59	1.06	มาก	4
2. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.65	1.08	มาก	2
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.56	1.14	มาก	7
4. การนิเทศการศึกษา	3.57	1.16	มาก	6
5. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.58	1.20	มาก	5
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.68	1.03	มาก	1
7. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.32	1.26	มาก	8
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.63	1.13	มาก	3
รวม	3.57	1.02	มาก	-

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ดังแสดงในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ตำแหน่ง

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	ตำแหน่ง				t	sig
	ผู้บริหาร		ครู			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.57	1.20	3.59	1.05	-.084	.933
2. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน	3.73	1.25	3.64	1.07	.399	.690
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.61	1.38	3.56	1.13	.210	.835

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	ตำแหน่ง				t	sig
	ผู้บริหาร		ครู			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.64	1.39	3.56	1.14	.307	.761
5. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.61	1.32	3.57	1.20	.170	.865
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	3.68	1.17	3.68	1.02	-.013	.990
7. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.21	1.54	3.33	1.24	-.398	.694
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	3.63	1.26	3.62	1.12	.630	.529
รวม	3.60	1.16	3.57	1.02	.164	.870

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	ระดับการศึกษา				t	sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	X	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.58	1.05	3.77	1.16	-.970	.333
2. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	3.63	1.07	3.91	1.14	-1.422	.156
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.54	1.13	3.81	1.27	-1.267	.206
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.54	1.15	3.84	1.26	-1.391	.165
5. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.56	1.20	3.82	1.20	-1.183	.238
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	3.67	1.02	3.86	1.06	-.973	.331

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	ระดับการศึกษา				t	sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	X	S.D.		
7. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.31	1.24	3.44	1.49	-.447	.658
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.60	1.12	3.91	1.17	-1.445	.149
รวม	3.55	1.02	3.80	1.08	-1.261	.208

จากตาราง 3 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.19	2	1.09	.962	.383
	ภายในกลุ่ม	455.62	400	1.13		
	รวม	457.82	402			
2. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.573	2	.287	.242	.785
	ภายในกลุ่ม	474.10	400	1.18		
	รวม	474.67	402			
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.51	2	.757	.573	.564
	ภายในกลุ่ม	527.85	400	1.32		
	รวม	529.37	402			
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.79	2	.900	.661	.517
	ภายในกลุ่ม	544.40	400	1.36		
	รวม	546.20	402			
5. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.98	2	1.99	1.36	.256
	ภายในกลุ่ม	582.75	400	1.45		
	รวม	586.74	402			
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.19	2	1.09	1.02	.359
	ภายในกลุ่ม	426.33	400	1.06		
	รวม	428.52	402			

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
7. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3.15	2	1.57	.986	.374
	ภายในกลุ่ม	639.39	400	1.59		
	รวม	642.55	402			
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.32	2	1.16	.905	.405
	ภายในกลุ่ม	514.59	400	1.28		
	รวม	516.91	402			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.90	2	.954	.900	.408
	ภายในกลุ่ม	424.29	400	1.06		
	รวม	426.20	402			

จากตาราง 4 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย มุ่งเน้นที่การตีความระดับปัญหาและผลการเปรียบเทียบตามตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งพบข้อสรุปสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากครู และขาดระบบติดตามที่เป็นรูปธรรม ทำให้หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและผู้เรียนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะครูบางรายไม่มีความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตรหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย สาพิมพา (2565: 114) พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรไม่เป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรและสำรวจความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการนำผลประเมินการใช้หลักสูตรมาปรับปรุง สอดคล้องกับ ศศิณามณี สารักษ์ (2565: 137) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารไม่มีความรู้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจแก่ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็น ทั้งงบประมาณ บุคลากร และการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่ชัดเจนแม้จะมีความพยายามส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผล แต่หากปราศจากการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและกรอบปฏิบัติที่ชัดเจนการพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานก็จะเป็นไปได้อย่าง การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผล และการที่ครูมีภาระงานสอนมากเกินไปอาจทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและได้มาตรฐานตามที่ต้องการปัญหา

เหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความถูกต้องแม่นยำของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการระบุดูจุดอ่อนและปรับปรุงการเรียนการสอนหากการประเมินผลไม่มีคุณภาพข้อมูลที่ได้อาจจะไม่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังคง และสอดคล้องกับ ซลิดา เจริญชัย (2561: 46) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การขาดการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ การขาดการประเมินผลการนิเทศ และการติดตามการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง โรงเรียนอาจมีการจัดหาสื่อไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีโดยปราศจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน การขาดการวิเคราะห์ความจำเป็นอาจนำไปสู่การจัดหาสื่อที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือบริบทของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย สาพิมพา (2565: 106) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ บุคลากรไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการนิเทศอย่างแท้จริง การนิเทศก็อาจไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่และไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การดำเนินการนิเทศที่ขาดความหลากหลายและไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการออกแบบและวางแผนระบบนิเทศที่ไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียนล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญ การนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจร่วมกันและการปรับวิธีการนิเทศให้เข้ากับความต้องการเฉพาะของครูแต่ละคนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิษฎา สุนทรพรพันธ์ (2564: 97) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูอาจยังขาดความรู้ ทักษะ และเวลาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียน และปัญหาการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การไม่สามารถส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่อาจทำให้การเรียนรู้ขาดความเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริง และภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์ชนก ปัทมรัตน์ (2564, หน้า 91) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแม่เป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การรวบรวม เผยแพร่ และนำผลการวิจัยไปใช้จริงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้จะมีความพยายามในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ผลลัพธ์จากการวิจัยเหล่านั้นกลับไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอาจมีเหตุปัจจัยมาจากครูไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัย ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการให้ความรู้ด้านการวิจัย และไม่นำผลการวิจัยของตนเองมาพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์ชนก ปัทมรัตน์ (2564: 95) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแม่เป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต

2 พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขาดการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไรก็ตามพบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยทั้งในระดับห้องเรียนและระดับ

1.7 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การสนับสนุนให้ครูนำแหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนยังขาดกลไกหรือการส่งเสริมที่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้ครูนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น การไม่สามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่อาจทำให้การเรียนการสอนขาดความหมายและความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ศศินามณี สารักษ์ (2565: 82) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ยังขาดการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพให้กับบุคลากรรวมถึงการจัดระบบบริหารที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาระบบ หากบุคลากรขาดความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการนี้การดำเนินงานก็อาจไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่พบแม้ว่าจะมีการประเมินแต่ข้อมูลที่ได้ อาจไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการขับเคลื่อนการปรับปรุง การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมตรวจสอบ และสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาหากกลไกนี้ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเข้าใจและเป็นระบบย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถของโรงเรียนในการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อัครวิทย์ เชิญทอง (2564: 116) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในขาดความน่าเชื่อถือในระบบการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ประเมินขาดความรู้ความเข้าใจต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา การศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

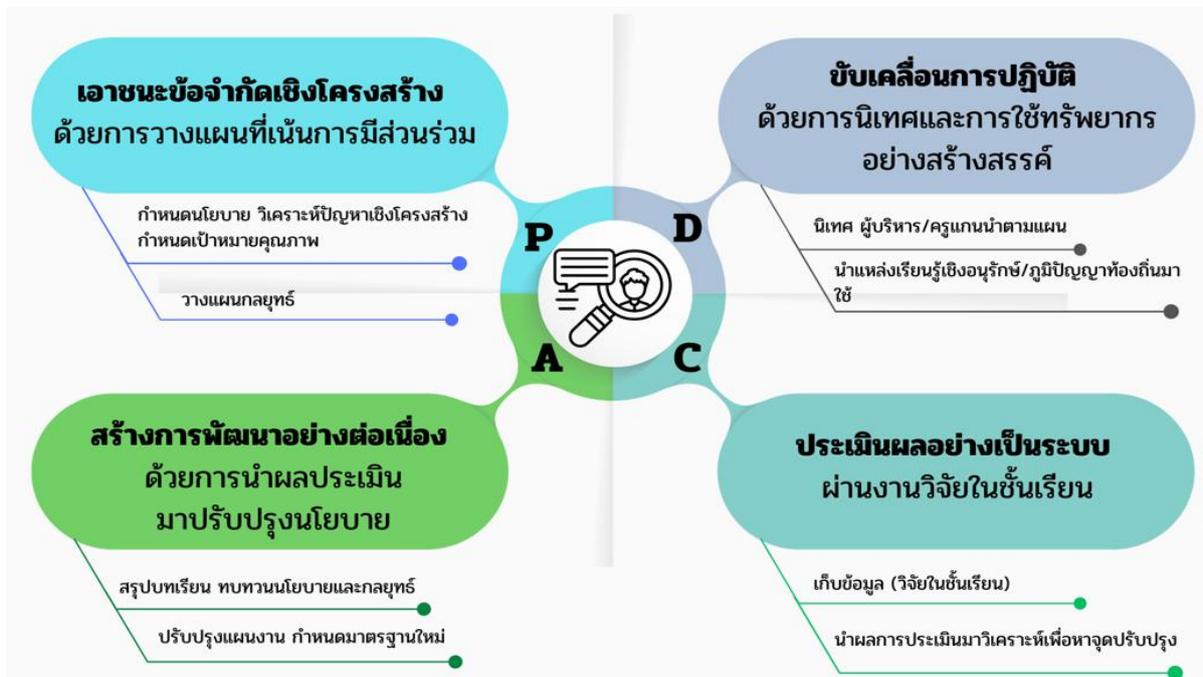
2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ทั้งนี้เพราะ มุมมองที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารอาจมีมุมมองเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการจัดหาและการประเมินผลเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในขณะที่ครูผู้สอนอาจมีมุมมองจากประสบการณ์การใช้งานจริงในห้องเรียนเช่นเดียวกันในด้านการนิเทศการศึกษาผู้บริหารอาจมองในแง่ของการวางแผนและดำเนินการในขณะที่ครูผู้สอนอาจมองในแง่ของการรับนิเทศและการนำผลไปปรับใช้ความแตกต่างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าแม้ปัญหาจะถูกรับรู้ร่วมกันแต่รายละเอียดของความท้าทายในแต่ละด้านอาจแตกต่างกันไปตามตำแหน่งงาน หรือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าอาจมีความคาดหวังหรือความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว่าเกี่ยวกับคุณภาพความหลากหลาย หรือการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ที่ซับซ้อนมากขึ้น บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าอาจได้รับการอบรมหรือมีประสบการณ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายกว่าทำให้พวกเขามีมุมมองที่แตกต่างออกไปเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อจำกัดในการเข้าถึงและใช้แหล่งเรียนรู้เหล่านั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิทย์ เชิญทอง (2564: 103) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาด

เล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ชนก ปัทมรัตน์ (2564: 101) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแม่เป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม โรงเรียนแม่เป็นโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและทุกด้านและที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือการพบว่า ปัญหาดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง, ระดับการศึกษา, และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โครงสร้างของโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน) การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่แม้จะมีคุณวุฒิสองกว่าปริญญาตรีหรือมีประสบการณ์ทำงานที่ยาวนานยังคงรับรู้ถึงปัญหาในระดับที่สูงไม่ต่างจากบุคลากรอื่นย่อมแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดที่มีได้เกิดจากความรู้ความสามารถหรือความทุ่มเทของปัจเจกบุคคล แต่มาจากภาวะผูกมัดเชิงโครงสร้างของโรงเรียนข้อจำกัดดังกล่าวประกอบด้วย 1) การขาดแคลนบุคลากรครูที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางและครูไม่ครบชั้น 2) การมีภาระงานที่เกินกว่าอัตราค่าจ้าง และ 3) ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร เป็นต้น อิทธิพลต่อสังคมโดยรวม คือการยืนยันว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกิดจากข้อจำกัดเชิงระบบและการกำหนดนโยบายต้องมุ่งเน้นการจัดสรร ทรัพยากรพื้นฐาน และการสนับสนุนทางวิชาการร่วมจากเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทำลายวงจรของปัญหา และสร้างหลักประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นธรรมให้กับเยาวชนทุกคนในพื้นที่ห่างไกลอย่างแท้จริง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็จำเป็นต้องพัฒนา กลไกการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม การนิเทศภายในที่เข้มแข็ง การบริหารแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และการนำงานวิจัยไปใช้จริงในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งคลังความรู้และงานวิจัยของโรงเรียนในรูปแบบดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง เพื่อให้ครูได้นำเสนอผลงานวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยของเพื่อนครูไปปรับใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเอง สร้างวัฒนธรรมการนำงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริง

2. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ประเด็นที่เท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และประเมินผลของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรทบทวนและสื่อสารระเบียบการวัดผลให้ชัดเจนแก่คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายพร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถสร้างหรือจัดหาเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและได้มาตรฐาน

3. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ประเด็นที่เท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน และผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบบริหารที่มีโครงสร้างที่ชัดเจน และเอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น ผู้บริหารควรเน้นการสื่อสารเชิงรุกและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของระบบประกันคุณภาพ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นทางการ โดยอาจตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีตัวแทนจากครูทุกระดับชั้นและบุคลากรฝ่ายต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่ได้มานั้นสะท้อนวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการศึกษาค้นคว้า วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ควรส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นเทคนิคการสอนแบบ Active Learning และการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะผ่านการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรและการให้ครูได้ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ครูมีแนวทางและกำลังใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน

6. ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในกับบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น ก่อนเริ่มกระบวนการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา ผู้บริหารควรจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงเป้าหมายและกระบวนการนิเทศที่ชัดเจน โดยเน้นย้ำว่าการนิเทศมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา ร่วมกัน ไม่ใช่การจับผิด ซึ่งจะช่วยลดความกังวลของครูและทำให้การนิเทศเกิดประโยชน์สูงสุด

7. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ก่อนการจัดซื้อหรือจัดหาสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ โรงเรียนควรมีการทำแบบสำรวจความต้องการจากคณะครู เพื่อให้แน่ใจว่าเทคโนโลยีที่จัดหานั้นสอดคล้องกับความจำเป็นในการใช้งานจริงและแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้การลงทุนมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรร่วมกันสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนรอบโรงเรียนและนำข้อมูลเหล่านั้นมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากบริบทจริงและเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนเข้ากับชุมชนของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาแต่ละด้าน รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ปัญหาที่แตกต่างกันตามตัวแปรต่าง ๆ

2. ควรเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ เพื่อหาแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เหมาะสมในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กานต์ชนก ปัทมรัตน์. (2564). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแม่เป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 89–102.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ปัญหาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 12(1), 45–56.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการ พิมพ์.
- ชลิตา เจริญชัย. (2561). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปภาวดี โพธิ์งาม. (2559). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 13(2), 89–101.
- มานพ พันธุ์พานิชย์. (2563). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศศิณามณี สารักษ์. (2565). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 15(3), 77–88.

- ศุภชัย สาพิมพา. (2565). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สัมมา รณิธย. (2560). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2566). งานวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2566. สืบค้น เมษายน 6, 2567, จาก <https://www.lopburi1.go.th/web/b1/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). รายงานสถานภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564). รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563. กรุงเทพฯ: สมศ.
- อภิชัย พันธเสน, และคนอื่นๆ. (2558). การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะใน กระบวนการจัดการศึกษาไทย ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535 - 2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิภูรัตน์ สุนทรพรพันธ์. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อักรนัย ขวัญอยู่. (2558). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัครวิชช์ เชิญทอง. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 10(1), 112–126.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.